SWEDISH MUSICAL
LEVANDE
MUSIKARV
HERITAGE

ELFRIDA ANDRÉE
1841–1929

Andante quasi recitativo

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Stefan Bohlin

Levande musikarv och Kungl. Musikaliska Akademien

Syftet med Levande musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska Akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska Akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor

Levande musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska Akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2545/Edition no. 2545
2026
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande musikarv
979-0-66166-884-8

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Andante quasi recitativo

Elfrida Andrée
(1841–1929)

Andante quasi recit.

solo

poco stringendo

Violini I

Violini II

Viole

Violoncelli I

Violoncelli II

Contrabbassi

p

pp

ritardando

fz

fzp

pp

Kritisk utgåva av/Critical edition by Stefan Bohlin
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2026. Public domain. www.levandemusikarv.se

8

a tempo

tutti

p

pp

13

div.

mf

cresc.

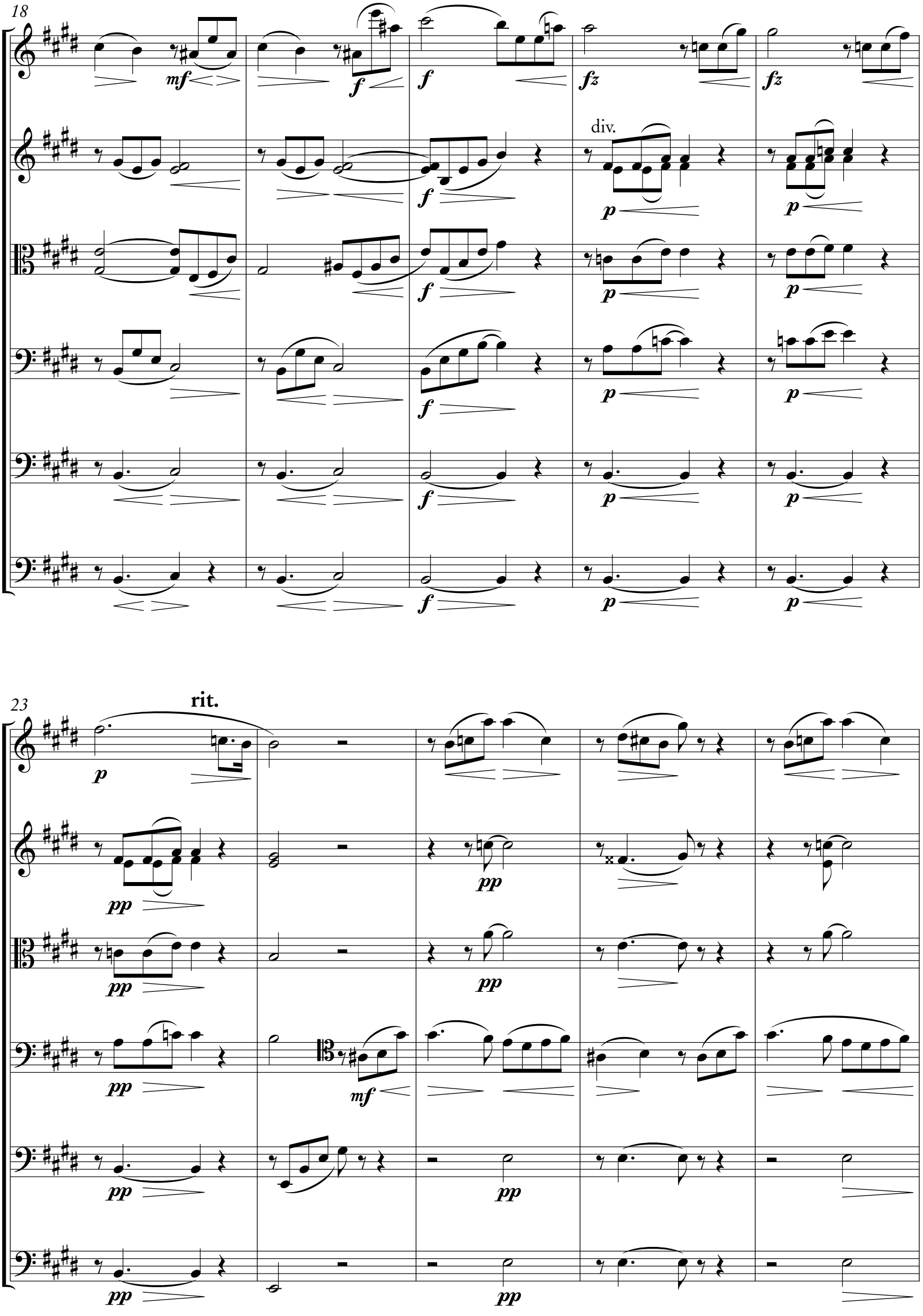
18
mf
f
fz
div.
p
23
rit.
pp
mf

28

div.

div.

33

mf

mf

mf

mf

fz

38

div.

Tranquillo

43

48

rit.

div.

div.

espressivo

53

rit.

Elfrida Andrée

Elfrida Andrée omtalas alltid som pionjär, fastän hon inte alls var landets första kvinnliga tonsättare. Men hon var Sveriges första kvinna att erövra organistexamen, dessutom första kvinna att få en organisttjänst – och att kunna ta telegrafistexamen. Elfrida Andrée var också pionjär bland kvinnliga tonsättare genom att ägna sig åt större former såsom orkesterverk och opera.

Elfrida Andrée föddes 1841 i Visby. Familjen var politiskt liberal, vilket gav de båda döttrarna möjligheter till studier och yrkesliv utanför den dåtida konventionen. Den något äldre systern Fredrika (gift Stenhammar) blev en framgångsrik operasångerska. 1855 flyttade Elfrida Andrée till Stockholm, där hon studerade orgel och sång. 1857 kunde hon med dispens avlägga organistexamen vid Musikkonservatoriet som ännu inte tillät kvinnor att gå utbildningen. Vid konservatoriet studerade hon något senare komposition för Ludvig Norman.

Tack vare en lagändring kunde hon 1861 erbjudas tjänst som organist i Finska kyrkan i Stockholm. Samma år påbörjade hon – på faderns förslag – en utbildning till telegrafist och kunde efter en annan lagändring få arbete inom Telegrafverket 1865.

1866 utnämndes Elfrida Andrée till domkyrkoorganist i Göteborg, landets första kvinnliga innehavare av en sådan tjänst och då bara möjlig i det liberalt präglade Göteborg. Parallellt med tjänstgöringen i kyrkan komponerade hon och förkovrade sig också som tonsättare under flera utlandsresor. Hennes kapacitet räckte dessutom till att driva en egen musikskola och att från 1897 leda så kallade folkkonserter som ordnades av Göteborgs Arbetareinstitut. Hon avled i Göteborg 1929.

Elfrida Andrées verksamhet som tonsättare kan enligt hennes livsskildrare Eva Öhrström delas in i tre perioder. Under sina år i Stockholm skrev hon stort anlagda kammarmusikverk samt en uvertyr för orkester, självständigt utformade, men med tydlig inspiration från förebilder som Beethoven, Mendelssohn och Schubert. I Göteborg utvidgade hon sitt register genom att skriva sånger, pianomusik men också flera verk för orkester. Intresset för kammarmusik behöll hon hela tiden, liksom huvuddragen i sin kompositionsstil. Från 1890 inträdde en förändring som i första hand innebar en stilistisk inkludering av både tyska och franska impulser. Hennes största satsning var operan *Frithiofs saga* (1895) med ett libretto av Selma Lagerlöf, komponerad med närhet till Wagners musikdramatiska tänkande.

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv

Elfrida Andrée

Elfrida Andrée has often been spoken of as a pioneer, although in reality she was not Sweden's first female composer. However, she was the first woman in Sweden to earn a degree in organ performance – in addition to being the first woman to be employed as an organist and as a telegraphist. Elfrida Andrée was also a pioneer among Swedish women composers for writing works for large ensemble formats such as orchestral works and opera.

Elfrida Andrée was born in Visby, Sweden, in 1841. Her family was politically liberal, which meant that it was possible for both daughters to study outside of the conventions of the times. Her somewhat older sister, Fredrika (Stenhammar by marriage) became a successful opera singer. Elfrida Andrée moved to Stockholm in 1855, where she studied organ and voice. In 1857 she completed, as an extramural student, a diploma in organ performance at the Royal Conservatory of Music, since at the time women were not permitted to participate in the degree programme. Later, she studied composition with Ludvig Norman at the conservatory.

Fortunately, after a change in the law in 1861, she was offered a position as organist at the Finnish Church in Stockholm. That same year, at her father's suggestion, she also began studying to be a telegraph operator. After another change in the law, in 1865 she began work as a telegraphist at the state-run telegraph service.

In 1866, Elfrida Andrée was promoted to church organist at the Gothenburg Cathedral: the first woman to acquire such a position, which was only possible in the politically liberal city of Gothenburg. In addition to her work at the church, she composed, developing her technique through several trips abroad. She continued to widened her scope, operating her own music school and from 1897, conducting popular concerts arranged by the Gothenburg Worker's Institute. She died in Gothenburg in 1929.

According to her biographer, Eva Öhrström, Elfrida Andrée's career as a composer can be divided into three periods. First, in Stockholm, she wrote several chamber music works in addition to an overture for orchestra – independent in form, but modelled after classical composers such as Beethoven, Mendelssohn and Schubert. Then, in Gothenburg she broadened her repertoire by writing songs, piano pieces and several orchestral works. Throughout this time, she kept up her interest in chamber music, maintaining her compositional characteristic traits. The third period began in 1890, when inspired by French and German impulses she began to develop her compositional style. Her grandest project was the opera *Fritiofs Saga* (1895) with a libretto by Swedish author Selma Lagerlöf, composed with an affinity to Wagner's musical-dramatic ideals

© *Gunnar Ternhag,* Levande musikarv. Transl. Thalia Thunander

Kritisk kommentar

Autografen (**A**) finns hos Musik- och Teaterbiblioteket i Stockholm. Det finns även en version av verket med titeln *"Andante för violoncell och orgel"*, samt materialet i stort som sats III i kompositörens 1:a orgelsymfoni.

Kommentarer

Manuskriptet **(MS)** är välbevarat men några oklarheter har föranlett ställningstaganden framför allt vad betr. viss utelämnad dynamik samt stämdelningar/divisianvisningar.

Takt	Stämma	Anmärkning
1	Vl. I	Triol förtydligad m. siffra.
4	Va, Vc., Cb.	Tillagda crescendopilar, i enlighet med Vl. II, som delar såväl *fzp* som efterföljande decrescendopil m. stämmorna ifråga.
5	Vl. I	Båge tillagd över triolerna, i analogi med version f. cello och orgel.
6-7	Vl. II	Båge tillagd.
6-7	Va	Båge tillagd.
6-7	Vc. I	Bindebåge satt till c, istället för E som tycks ha noterat i **MS.** Båge tillagd fr. c-E.
13	Vl. II	*div.* tillagt.
16	Vl. II	Crescendo/decrescendopil tillagd, i enlighet med identisk rytmisk figur i Va, Vc. samt Cb.
18	Vl. II	Båge tillagd i analogi med t. 19.
21	Vl. II	*div.* tillagt fr. t. 21.
23	Vl. II	Dubbla skaft/stämmor tillagda, i analogi med t. 21-22.
24	Vc. I	Tenorklav tillagd för bättre läsbarhet.
27	Vl. II	Bindning tillagd c1-c1, i analogi med t. 25 samt i enlighet med Va.
30	Vc. II, Cb.	Båge och diminuendopil tillagda, i enlighet med Va.
32	Vni	*div.* tillagda.
35	Vc. I	Basklav återställd.
36	Vl. II	Stämmorna delade, i analogi med *div.*-markering fr. t 32.
45	Vci, Cb.	Båge tillagd, i analogi med motsv. takt i orgelsymfonin.
48	Vc. II, Cb.	Lagt till crescpil, i enlighet med Vl. II och Va.
48	Cb.	Dynamik saknas i MS; *mf* tillagt av utgivaren i enlighet med Vl. II, Va, Vc. II.
49	Vc. I	Basklav ändrad till tenorklav liksom i t. 24.
49-50	Cb.	Bindebåge tillagd samt a i t. 50, i enlighet med Vc. II.
50	Cb.	¼-not tillagd i enlighet med Vc. II, samt i analogi med motsv takt i orgelsymfonin.
52	Vni.	*div*-markeringar flyttade hit fr. t. 54.
53	Vl. I	Stämma 1 dubblerad till stämma 2, genom taktens hela fras av åttondelar.

© *Stefan Bohlin,* Levande musikarv